

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma Seljapolun toimintayksikkö

Opetuslautakunta 15.9.2014

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opetussuunnitelman lähtökohdat	2
2.1	Arvolähtökohdat	2
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	2
2.2.1	Kasvattajuus.....	2
2.2.2	Lapsikäsitys	3
3	Lasten puheenvuoro	3
4	Yhteistyö perheiden kanssa	4
5	Työ lasten parissa	4
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	4
5.2	Lasten oma yhteisö ja kulttuuri.....	6
5.3	Päivän kulku ja omatoimisuus	6
5.4	Lasten leikki	7
5.5	Oppimistoimintojen organisointi.....	8
5.6	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	9
5.6.1	Kasvun ja oppimisen tuki.....	9
5.6.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus.....	11
5.7	Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys.....	12
5.8	Varhaiskasvatuksen toimintamuodot	13
5.8.1	Esiopetuksen järjestäminen	13
5.8.2	Perhepäivähoidon järjestäminen.....	15
5.8.3	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	15
6	Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi.....	16
7	Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja viestintä.....	17
7.1	Yhteistyötahot ja kumppanuudet	17
7.2	Hyvinvointityö	17
7.3	Kiusaamisen ehkäisy suunnitelma	19

1 Johdanto

Seljapolun päiväkoti on avattu vuonna 1984. Päiväkoti sijaitsee Koivukylässä (katso sijainti <http://kartta.vantaa.fi/link/5pyLS>). Alue on kerrostalovoittoista. Ympäristössä on metsää ja puro, jotka mahdollistavat luontoon tutustumista. Seljapolun toimintayksikköön kuuluvat päiväkoti ja perhepäivähoitoa. Päiväkodissa toimii neljä lapsiryhmää. Seljapolun päiväkodissa on myös eri kieli- ja kulttuuritaustaisia lapsia, mistä johtuen kielen kehityksen tukeminen näkyy toiminnassa.

Seljapolun toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelma perustuu Vantaan varhaiskasvatussuunnitelmaan (2012), Esiopetuksen opetussuunnitelmaan (2011) ja Vantaan valmistavan opetuksen opetussuunnitelmaan (2012).

Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteutumista ja kehittämistä ohjaavat lisäksi valtakunnalliset asiakirjat Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet (STAKES/THL, 2005) ja Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräykset ja ohjeet 2010:27).

Varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) on tarkoitettu sekä vanhemmille että henkilökunnalle. Suunnitelman tarkoituksena on kehittää ja toteuttaa laadukasta varhaiskasvatusta sekä kertoa päivähoidosta vanhemmille ja muille yhteistyötahoille. Varhaiskasvatussuunnitelma on perusta myös kasvatushenkilöstön ja vanhempien väliselle vuoropuhelulle. Varhaiskasvatussuunnitelman toteutumista arvioidaan vuosittain.

Päiväkotiryhmät ja perhepäivähoitajat tekevät toimintakausittain omat toimintasuunnitelmansa yksikön varhaiskasvatussuunnitelman pohjalta huomioiden läsnä olevien lasten ja lapsiryhmien tarpeet. Tämän toimintasuunnitelman mukaan suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan yksilöllisemmin lapsiryhmien toimintaa huomioiden lasten ikä, kehitystaso, erillaisuus ja yksilölliset haasteet. Toimintaa arvioidaan tiimeissä viikoittain.

Varhaiskasvatuksella tarkoitamme kasvatuksen ja opetuksen sisältöä, joka on laadittu tukemaan tietoisesti lapsen suunnitelmallista kasvua ja kehitystä. Työmenetelminä on mm. leikki, omahoitajuus ja pienryhmätoiminta.

Painopistetyöskentelyssä painottuu vuorovaikutus, leikki sekä arjen toimintaa kannattelevat struktuurit. Monikulttuurisuudesta johtuen toiminnassa näkyy meillä myös kielellisen kehityksen tukeminen.

Jokainen lapsi kehittyy omaan tahtiinsa. Seljapolun toimintayksikön varhaiskasvatussuunnitelman vaativin tavoite on lapsen yksilöllisyyden huomioiminen ja tukeminen kaikilla kehityksen osa-alueilla. Toteutuakseen tämä tavoite edellyttää meiltä kaikilta herkkyyttä ”kuunnella” lasta ja yhdessä toimia lapsen parhaaksi.

2 Opetussuunnitelman lähtökohdat

2.1 Arvolähtökohdat

Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvopohja perustuu keskeisiin kansainvälisiin lapsen oikeuksia määritteleviin sopimuksiin, kansallisiin säädöksiin ja muihin ohjaaviin asiakirjoihin.

Seljapolun arvot pohjautuvat Vantaan kaupungin arvoihin.

- *Innovatiivisuus:*
Seljapolulla on tärkeää ihmisten arvostaminen, itsensä hyväksyminen, hyvät käytötavat ja kannustaminen. Arvioimme ja muutamme toimintaa lasten ja perheiden tarpeita vastaaviksi.
- *Kestävä kehitys:*
Luomme lapsille turvalliset, pysyvät ihmissuhteet ja selkeän päivärytmin tarkoituksenmukaisen toiminta- ja oppimisympäristön avulla. Toiminnassa huomioimme lapsen oikeuden omaan kulttuuriin, äidinkieleen, uskontoon ja eettiseen katsomukseen. Ohjaamme lapsia ympäristövastuullisiksi ja kunnioittamaan luontoa.
- *Yhteisöllisyys:*
Arvostamme vanhempien kasvatustuuta ja –oikeutta luodessamme yhteisen ymmärryksen varhaiskasvatuksen tehtävästä ja tavoitteista Seljapolulla.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsiy

2.2.1 Kasvattajuus

Seljapolun toimintayksikössä työskentelee moniammatillinen henkilökunta (päiväkodin johtaja, erityislastentarhanopettaja, lastentarhanopettajia, lastenhoitajia, perhepäivähoitajia, mahdollisesti avustajia ja kieliavustaja sekä laitoshuoltaja ja keittäjä). Henkilökunta on sitoutunut Vantaan kaupungin yhteisesti sovittuihin arvoihin ja eettisiin periaatteisiin.

Seljapolulla vallitsee myönteinen ilmapiiri, jossa tärkeintä on lapsen kohtaaminen. Toiminnan suunnittelu perustuu lasten havainnointiin ja kehitystason arviointiin. Kasvattajat mahdollistavat myös lasten osallisuuden ryhmän toiminnan suunnittelussa ja sen toteuttamisessa. Kasvattajat ovat suvaitsevia, läsnä olevia ja sitoutuneita työhönsä. Kasvattajilla on herkkyyys ja kyky reagoida lasten tunteisiin ja tarpeisiin.

Jatkuva oman työn arviointi ja oman ammatillisuuden päivittäminen on tärkeä osa kasvattajuutta. Jokainen työntekijä arvioi omaa työtään esimiehen kanssa kehityskeskustelussa kerran vuodessa.

Seljapolun päiväkodissa kasvattajuuteen sisältyy myös olennaisena osana kasvatuskumppanuus. Se tarkoittaa avointa ja luottavaista yhteistyötä vanhempien kanssa. Siihen sisältyvät vanhempien kanssa käytävät keskustelut, omahoitajuus pienten ryhmissä, kotikäynnit, vanhempainillat sekä erilaiset juhlat ja tapahtumat.

2.2.2 Lapsikäsitys

Lapsi on utelias, leikkivä, liikkuva, tutkiva ja ainutlaatuinen yksilö. Tavoitteenamme on vahvistaa lapsessa jo olevia luontaisia positiivisia piirteitä ja tukea häntä hänen kehityksensä. Haluamme kasvattaa lapsista hyvät vuorovaikutustaidot omaavia, toiset huomioonottavia sekä erilaisuutta hyväksyviä. Myönteisellä kannustuksella tuemme lapsen kasvua omatoimiseksi, itsenäiseksi ja hyvän itsetunnon omaavaksi ihmiseksi. Haluamme antaa lapsille mahdollisuuden toteuttaa omia ideoitaan ja samalla kannustaa heitä luovuuteen periaatteella ”Auta minua tekemään se itse”. Jokainen lapsi on oma persoonansa ja se on rikkaus, joka tulee säilyttää.

3 Lasten puheenvuoro

Päiväkodissämme lapset tulevat kuulluiksi aikuisten ja lasten keskusteluissa esimerkiksi aamu- ja päiväpiireissä sekä arjen muissa toiminnoissa. Draaman ja leikin avulla lapset ilmaisevat tunteitaan, sanovat mielipiteitään ja kokevat itsensä ryhmän jäseniksi. Lasten toiveet huomioidaan toiminnan suunnittelussa, leikeissä ja kaverivalinnoissa. Toiminta myös usein etenee ja elää lapsilähtöisesti.

Seljapolun päiväkodissa pienten lasten toimintaa suunnitellaan havainnoimalla päivän kulkua, leikkiä, ottamalla huomioon ikä- ja kehitystaso sekä yksilölliset ominaisuudet. Toiminta- ja leikkituokioita sekä päivän muita toimintoja voidaan muokata lasten viireystason ja kiinnostuksen kohteiden mukaan.

4 Yhteistyö perheiden kanssa

Henkilökunta toimii aktiivisesti kasvatuskumppanuuden toteuttamiseksi

Päiväkodissämme tuemme lasten kasvua ja kehitystä yhdessä kasvatuskumppaneina vanhempien kanssa. Luottamuksellisessa vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa turvaamme lasten kokonaisvaltaisen kasvun, kehityksen, hyvinvoinnin sekä oppimisen.

Ennen hoitosuhteen alkamista otamme yhteyttä perheeseen. Pidämme aloituskeskustelun, jonka tarkoituksena on antaa henkilökunnalle tietoa sekä lapsesta että perheestä. Lapsi vanhempineen käy tutustumassa toimintaamme ennen päivähoiton aloittamista.

Seljapolulla viestintä on vanhempien kanssa tapahtuvaa vuoropuhelua, jonka tarkoituksena on tehdä näkyväksi varhaiskasvatus yksikössämme.

Kasvatuskumppanuutta pidämme yllä päivittäisillä keskusteluilla, tiedottamisilla, palautekyselyillä ja varhaiskasvatussuunnitelmilla, jotka tehdään yhdessä vanhempien kanssa. Lisäksi järjestämme vanhempainiltoja, yhteisiä juhlia ja tapahtumia.

5 Työ lasten parissa

Työ lasten parissa tarkoittaa alle kouluikäisten lasten erilaisissa ympäristöissä tapahtuvaa tavoitteellista toimintaa. Tavoitteellisella toiminnalla tuemme lapsen tasapainoista kasvua, kehitystä ja oppimista. Oleellinen osa lastenparissa tehtävää työtä on myös yhteistyö lasten vanhempien kanssa. Monikulttuurisuus ja erilaisten uskontojen huomioiminen on tärkeä osa lasten parissa tehtävää työtä.

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Varhainen vuorovaikutus luo pohjan kielen kehitykselle ja jatkuva kanssakäyminen tukee kielen kehittymistä ja rikastumista. Kasvattajana huomioimme lasten yksilölliset kommunikointitavat ja rohkaisemme lasta vuorovaikutukseen. Kielen kehityksen tukeminen on yksi päiväkotimme painopistealueista.

Kielellä on keskeinen merkitys lapsen ajattelun ja kommunikaation kehittymisessä. Sen merkitys korostuu lapsen kasvaessa. Kieli on oppimisen perusta, jolla on tärkeä osa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Kasvattaja tekee ympäristöstä sellaisen, että kielellisen kehityksen tukeminen mahdollistuu.

1-3- vuotiaat

Tavoitteet:

- puheen ymmärtäminen ja sanavaraston kartuttaminen
- opetellaan itsensä ilmaisemista ja vuorovaikutusta
- järjestetään oppimisympäristö kielellistä kehitystä tukeväksi
- eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kielenkehityksen huomioiminen ja tukeminen
- Kielen kehityksen havainnointi ja arviointi sekä kielellisen toiminnan suunnittelu sen pohjalta

Menetelmät ja sisällöt

- vuorovaikutus arkipäivän tilanteissa; mallioppiminen
- nimeäminen, toistot
- lorut
- laulut
- keskustelua tavallisissa arkipäivän vuorovaikutustilanteissa, joissa opitaan esim. toisten kuuntelemista ja huomioimista
- sadut, kuvakirjat
- kuvat, pelit, leikit
- S-2 tuokiot
- Somalin kielen tuokiot

3-6-vuotiaat

Tavoitteet

- sanavaraston sekä käsitteiden kartuttaminen ja kielen rikastuttaminen
- opetellaan itsensä ilmaisemista ja vuorovaikutusta
- kuunteleminen
- lukemis- ja kirjoittamisvalmiuksien harjaannuttaminen
- eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten kielenkehityksen tukeminen

Menetelmät ja sisällöt

- vuorovaikutus arkipäivän tilanteissa
- keskustelu ja kuuntelu
- itseilmaisu: leikit, roolileikit, saduttaminen
- lorut
- laulut
- sadut, tarinat
- liikunta/liikuntaleikit
- taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen: lasten omat esitykset, nukketeatteri, pöytäteatteri, näytteleminen sekä retket esim. kirjastoon, teatteriin ym.
- keskustelua tavallisissa arkipäivän vuorovaikutustilanteissa, joissa opitaan esim. toisten kuuntelemista ja huomioimista

- kalenteri
- pelit, leikit
- oman nimen kirjoittaminen
- kirjainten harjoittelu
- tukiviittomat, kuvat
- erilaisia vuorovaikutusta ja kieltä tukevia kerhoja esim. Kili, Kuttu ja Leikkikerho
- S-2 tuokiot
- Somalinkielen tuokiot

5.2 Lasten oma yhteisö ja kulttuuri

Tuemme lasten kulttuurin ja yhteisöllisyyden kehitystä toimimalla pienryhmittäin. Pienryhmätoiminta on yksi tärkeimmistä toimintatavoista Seljapolulla. Sen avulla tuemme lasten kulttuurin ja yhteisön kehitystä. Pienryhmässä lapsen on helpompi harjoitella ja opetella yhteistoimintaa muiden lasten kanssa. Myönteisessä ja suvaitsevassa ilmapiirissä jokainen tulee huomioituksi.

Monikulttuurisessa yhteisössämme opetamme lapsia hyväksymään erilaisuutta ja toimimaan vuorovaikutuksessa lasten sekä aikuisten kanssa. Mahdollistamme kaverisuhteiden ylläpitämisen ja uusien suhteiden muodostamisen.

Päiväkodissämme on laadittu kiusaamisen ehkäisemissuunnitelma, joka on osana yksikömmme varhaiskasvatussuunnitelmaa. Luomme leikki- ja työrauhan sekä tarvittaessa selvitämme ristiriitatilanteita aikuisen avulla.

5.3 Päivän kulku ja omatoimisuus

Tuttu ja tarvittaessa joustava päivärhythmi luo turvallisen ja ennakoitavissa olevan päivän kulun. Lapsen päivän runko koostuu perushoitotilanteista mm. ruokailu ja pukemistilanteet, sekä riittävästä ulkoilusta ja levosta. Painotamme päivittäisen leikin merkitystä lapsen arjessa. Lapsen päivään kuuluu myös ikä- ja kehitystason mukaiset ohjatut leikki- ja oppimistuokiot sekä retket. Omatoimisuutta tuemme varaamalla riittävästi aikaa esim. pukemiseen ja riisumiseen sekä toimimalla pienryhmissä. Kannustamme ja tuemme lasta toimimaan itsenäisesti sekä opettelemme tekemään asioita yhdessä. Päivärytmin hahmottamiseen ja omatoimisuuden tukemiseen käytämme myös kuvia ja tukiviittomia.

Arjen struktuurit Luomme kiireettömän, joustavan ja vakaan päivärytmin.

Sen perustana on riittävä määrä henkilökuntaa suhteessa lapsimäärään ja toimintaan. Päivärhythmi muodostuu kulloisenkin lapsiryhmän ja yksittäisten lasten tarpeiden ja iän mukaan.

Seljapolun päiväkodin perusrakenteet luodaan talon koko henkilökunnan kokouksissa, joita ovat suunnittelupäivät, edustukselliset palaverit ja työillat. Jokaisen ryhmän aikuiset muodostavat oman tiimin, joka kokoontuu tiimipalaveriin kerran viikossa. Tiimipalaverissa kasvattajat arvioivat havaintojensa perusteella lapsiryhmän toimintaa ja suunnittelevat sitä.

5.4 Lasten leikki

Lapset leikkivät leikkimisen itsensä vuoksi ja parhaimmillaan se tuottaa heille syvää tyydytystä. Lapset eivät leiki oppiakseen, mutta oppivat leikkiessään. Aikuiset antavat leikkiville lapsille vapautta, mutta onnistunut leikki vaatii usein myös suoraa tai epäsuoraa ohjausta. Aikuisen tuki on tärkeää erityisesti leikkitaitoja harjoiteltaessa.

Tavoitteet

- iän huomioiminen leikin suunnittelussa
- mahdollisuus monipuoliseen leikkiin
- tuottaa lapselle tutkimisen, kokemisen ja oivaltamisen iloa
- lapsi oppii tuntemaan itseään ja muita
- sosiaalisten taitojen kehittyminen (vuoron odottaminen, voittaminen-häviäminen)
- ongelmanratkaisutaitojen kehittyminen
- pitkäkestoisen leikin mahdollistaminen
- leikkirauhan varmistaminen

Menetelmät

- tilojen käyttö tarkoituksenmukaisesti erilaisia leikkejä varten
- leikkivälineiden ja materiaalin saatavuus
- lasten aloitteisiin vastaaminen ja kiinnostuksen kohteiden huomioiminen
- sääntöleikit
- leikin havainnointi

Aikuisen rooli leikin edellytysten luojana

- tilojen käyttö tarkoituksenmukaisesti erilaisia leikkejä varten
- leikkiympäristön muokkaaminen lapsen iän, kehityksen ja kiinnostuksenkohteiden mukaan
- leikkivälineiden ja materiaalin saatavuus sekä toimivuus

Aikuisen rooli leikin havainnoitsijana ja osallistujana

- tarttuu lapsen aloitteeseen
- osallistuu leikkiin
- sanallistaa leikkitekoja
- löytää ja ymmärtää lapsen pyrkimyksen ja tarkoituksen leikissä sekä tukee leikkiä kielellisesti ja leikkiteoilla

Leikki esiopetuksessa

- Esiopetuksen työskentely perustuu leikinomaiseen, lapsen kehitystasosta lähtevään toimintaan, joka edistää myös lapsen kielellistä kehitystä sekä valmiuksia uusien asioiden oppimiseen

Pienimpien lasten leikki on vuorovaikutusta aikuisen tai muiden lasten kanssa. Kaikenikäiset lapset harjoittelevat leikkiessään vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja.

Lasten leikki on yksi päiväkotimme painopistealueista.

5.5 Oppimistoimintojen organisointi

Kaikki alkaa ihmetyksestä, jolloin lapsen uteliaisuus herää. Lapsi kerää aktiivisesti tietoa oman kehitystasonsa ja kiinnostuksensa mukaisesti. Päiväkodissamme lapsi harjoittelee ja oppii erilaisia taitoja vuorovaikutuksessa ympäristönsä kanssa. Toiminnansisällön suunnittelulla on keskeinen merkitys oppimisympäristön järjestämisessä.

Tavoite:

- Lapsen oma ymmärrys siitä, mistä on kysymys ja mihin pyritään eli oppimaan oppiminen
- Kasvattajan rooli on olla tukija, innostaja ja työskentelyn mahdollistaja. Hän luo oppimista virittäviä ympäristöjä ja tilanteita. Kasvattaja antaa lapsille aikaa kehittyä sekä oppia omaan tahtiin. Suuri merkitys on myös mallioppimisella.
- Merkittävä rooli on luoda myönteinen ilmapiiri sekä turvalliset ihmissuhteet
- Vahvistaa lapsen itsetuntoa

Oppimisympäristö

Fyysinen ympäristö

Tarjoamme turvalliset, viihtyisät, haasteelliset sekä virikkeelliset sisä- ja ulkotilat. Huomioimme lasten kehitystason ja erilaiset kiinnostuksen kohteet, jotka innostavat lasta tutkimaan ja toimimaan.

Psyykkinen ja sosiaalinen ympäristö

Luomme lapselle ilmapiiirin, joka on mahdollisimman rauhallinen, myönteinen, rohkaiseva, tunteita ja erilaisuutta salliva. Nämä tukevat lapsen terveen itsetunnon kehittymistä. Tässä kasvu-ympäristössä tarjoamme mahdollisimman pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet, jossa lapsen on hyvä harjoitella vuorovaikutustaitoja sekä oppia toimimaan erilaisissa sosiaalisissa ympäristöissä.

Oppimismenetelmät

Oppimistilanteet luomme leikinomaisiksi, jolloin lapsi oppii ja oivaltaa huomaamattaan. Alle 3-vuotiaiden ryhmässä toimitaan omahoitajaperiaatteella ja yli 3-vuotiaiden kanssa toiminta tapahtuu pienryhmissä, jolloin pystytään ottamaan huomioon lapsen ikä- ja kehitystaso. Ryhmien muodostuksessa huomioidaan myös lasten kiinnostuksen kohteet ja kaverisuhteet. Vuorovaikutus on aina lapsen ja aikuisen välillä kaksisuuntainen tapahtuma, jossa aikuisen antama ohjaus on lapsen kehitystä tukevaa ja lapsen kehitystason sekä oppimistyylin huomioonottavaa.

5.6 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

Seljapolun päiväkodissa luodaan kaikille lapsille yhteinen ja yhtäläinen laadukas varhaiskasvatus. Tämä toteutuu hyvän suunnittelun ja pedagogiikan keinoin. Kaikille alle 6-vuotiaille lapsille tehdään varhaiskasvatussuunnitelma (VASU) yhteistyössä vanhempien kanssa. Esiopetusikäisille lapsille laaditaan vastaavasti lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma.

Lapsille, jotka tarvitsevat tehostettua tukea laaditaan tehostetun tuen suunnitelma, ja niille, jotka tarvitsevat erityistä tukea, laaditaan erityisen tuen suunnitelma.

5.6.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja oppimisen tuella tarkoitetaan lapsen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kehityksen edistämistä ja tukemista sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisemistä. Tämä perustuu valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin. Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa jaotellaan kasvun ja oppimisen yleiseksi, tehostetuksi ja erityiseksi tueksi.

Seljapolun päiväkodissa lasten yhteinen, yhtäläinen ja laadukas varhaiskasvatus takaa sen, että lasten kasvun ja kehityksen tukeminen toteutuu laadukkaan pedagogiikan ja suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön keinoin. Mikäli monikielisellä ja kulttuurisella lapsella on tehostetun tai erityisen tuen tarve, he kuuluvat kasvun ja oppimisen tuen piiriin.

Varhaiskasvatus suunnitelma laaditaan kaikille varhaiskasvatukseen osallistuville lapsille yhteistyössä vanhempien kanssa. Lapsen omat mielipiteet huomioidaan. Esiopetuksen suunnitelma laaditaan kaikille esiopetukseen osallistuville lapsille yhteistyössä vanhempien kanssa. Lapsen omat mielipiteet huomioidaan.

Yleinen tuki

Päiväkodissämme tarjotaan kaikille lapsille yhteinen ja yhtäläinen laadukas varhaiskasvatus. Lapsella on tarvittaessa oikeus saada tukea fyysisen, tiedollisen, taidollisen, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen osa-alueilla. Seljapolun päiväkodissa käytettäviä yleisen tuen keinoja ovat mm. pienryhmät, draama, leikki, tukiviittomat, kuvien käyttö ym. puhetta tukevat ja korvaavat keinot. Yleinen tuki päiväkodissamme toteutuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Tarvittaessa yhteistyössä on mukana myös konsultoiva erityislastentarhanopettaja (KELTO) ja muita asiantuntijoita.

Tehostettu tuki

Tarvittaessa lapsella on oikeus yleistä tukea vahvempaan tehostettuun tukeen, joka on säännöllistä, päivittäistä ja sisältäen mahdollisesti erilaisia pedagogisia tukimuotoja. Yleisessä tuessa käytettävien menetelmien lisäksi tehostettua tukea ovat mm. kuvakommunkaatiokansio, puhetta tukevien ja korvaavien keinojen aktiivinen käyttö sekä mahdolliset muut apuvälineet.

Tehostettu tuki päiväkodissamme toteutuu yhteistyössä huoltajien kanssa. Tarvittaessa yhteistyössä on mukana myös konsultoiva erityislastentarhanopettaja ja muita asiantuntijoita. Päiväkodissamme tehostetun tuen muotoja ovat yksilöllinen ohjaus, joustavat järjestelyt, erityislastentarhanopettajan ja muiden ammatillisten ryhmien tuki. Erityisen tärkeää on yhteistyö vanhempien kanssa.

Tehostetun tuen aloittamisesta/lopettamisesta sekä rakenteellisista tukitoimista päätetään alueellisessa lasten kasvun ja oppimisen työryhmässä, jota varten päiväkodissamme tehdään päivähoidon kuvaus lapsesta.

Esiopetusikäisellä lapsella tehostetun tuen aloittaminen perustuu lastentarhanopettajan laatimaan pedagogiseen arvioon. Tehostetun tuen lapsille tehdään päiväkodissamme VA-SUN ja LEOPSIN lisäksi tehostetun tuen suunnitelma. Tehostetun tuen lasten osalta tehdään yhteistyötä sekä koulun aluekoordinaattorin että koulun kanssa.

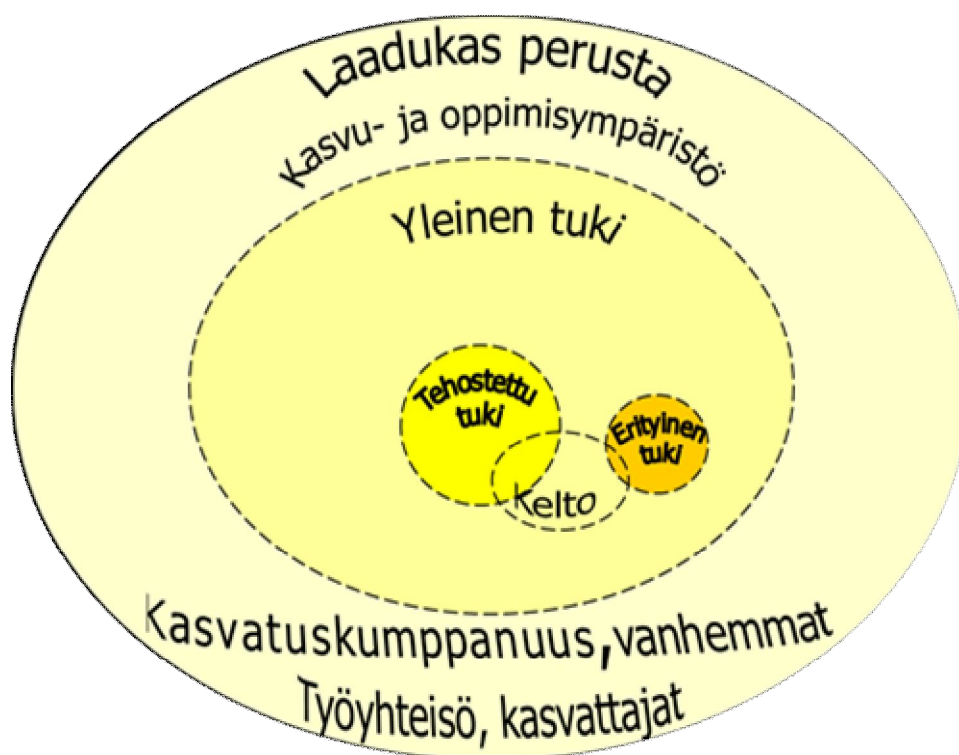
Erityinen tuki

Erityinen tuki on yleistä ja tehostettua tukea vahvempaa tukea sisältäen jo yleisen ja tehostetun tuen aikana olleet menetelmät. Meidän päiväkodissamme erityinen tuki toteutuu rakenteellisina tukitoimina sisältäen erityispedagogista osaamista, joka on suunnitelmallista

ja yksilöllistä lapsen tukemista. Päiväkodissamme erityisen tuen lapsia ovat pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevat sekä vaikeasti monivammaiset ja kehitysvammaiset lapset.

Päiväkodissamme erityisen tuen muotoja ovat yksilöllinen ohjaus, joustavat järjestelyt, erityislastentarhanopettajan ja muiden ammatillisten ryhmien tuki. Erityisen tärkeää on yhteistyö vanhempien kanssa. Erityisen tuen lasten osalta tehdään yhteistyötä sekä koulun aluekoordinaattorin että koulun kanssa.

Kouluun siirryttäessä erityisen tuen arviointia varten päiväkodissamme erityislastentarhanopettaja laatii pedagogisen selvityksen. Erityisen tuen lapsille tehdään päiväkodissamme VASUN ja LEOPSIN lisäksi henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS).

5.6.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

- Seljapolun päiväkodissa on lapsia ja aikuisia monista eri kulttuuritaustoista. Monikulttuurisuus on luonteva osa päiväkodin arkea. Lapsi tuntee tulevansa hyväksytyksi ilman ehtoja. Kaikki kuuluvat joukkoon omana itsenään.
- päiväkotimme varhaiskasvatus on osa lasten ja perheiden integroitumista suomalaiseen yhteiskuntaan, kulttuuriin ja kieleen.

- Somaliankielinen avustaja pitää somalilapsille oman kielen tuokioita. Näissä tuokioissa hän vahvistaa lasten omaa kulttuuritietoutta kertoen heidän kulttuuristaan, lukien satuja ja laulattaen lapsia omalla kielellään. Hän vahvistaa lasten suomenkielen taitoa kasvattajan ohjeiden mukaan esim. selkiyttäen mm. käsitteitä myös somalian kielellä.
- Suomi toisena kielenä (S-2) opetusta annetaan säännöllisesti pienissä ryhmissä.
- Eri kulttuurien ja uskontojen juhlat ja tapahtumat huomioidaan. Vanhempien kanssa keskustellessa saamme tietoa niistä. Lapsia kannustetaan kertomaan itse näistä kokemuksista.

5.7 Ympäristökasvatus ja kestävä kehitys

Seljapolun päiväkoti sijaitsee Koivukylän aseman ja kauppojen välittömässä läheisyydessä. Alueella on kerrostalo asutusta, isoja nurmikenttiä, lasten leikkikenttä, pieni metsä-alue sekä puro. Lähimpään metsään on n.1km.

Ympäristökasvatuksen ja kestävä kehityksen tavoitteena on, että lapsi oppii ymmärtämään ja arvostamaan sekä luonnonvaraista että rakennettua ympäristöä. Lapsen käsitys luonnon ainutlaatuisuudesta kehittyy.

Kestävä kehitys

- Kestävä kehityksen merkityksen selventäminen lapsille
- Jokaisessa ryhmässä lapset osallistuvat jätteiden lajitteluun (paperi, kartonki, biojäte)
- Henkilökunta näyttää esimerkkiä ekologisesti kestävästä toiminnasta (sähkön ja veden järkevä käyttö)
- Vantaan kierrätyskeskus sijaitsee kävelymatkan päässä (tutustumiskäynnit ja yhteistyö).

Ympäristökasvatus

- Päiväkodin lähialue puistoiheen ja metsineen oppimisympäristönä (kuvailu, luova aisteilla kokeminen, vertailu, luokittelu, mittaaminen, paino, pituus)
- Luonto leikkiympäristönä (luonnon rauhoittava vaikutus leikkiin ja sen keston, luonnon materiaalien käyttö leikkivälineenä, luonto ilmaisuleikkien näyttämönä)
- Luonnon kauneudesta nauttiminen
- Luonnon ja vuodenaikojen vaihtelujen havainnoiminen
- Lapsi oppii ymmärtämään että omalla toiminnallaan voi vaikuttaa mm. leikkialueensa viihtyvyyteen.

Ympäristökasvatus on yksi päiväkotimme painopistealueista.

5.8 Varhaiskasvatuksen toimintamuodot

5.8.1 Esiopetuksen järjestäminen

Seljapolun päiväkodin esiopetuksen opetussuunnitelma pohjautuu Vantaan kuntakohtaiseen esiopetussuunnitelmaan. Päiväkodissamme järjestetään esiopetusta yhdistetyissä ryhmissä (3-6-vuotiaiden ryhmässä ja integroidussa ryhmässä).

Seljapolun päiväkodin esiopetuksen toiminta-ajatus

Esiopetus on 6-vuotiaille suunnattua tavoitteellista ja suunniteltua toimintaa. Sen tarkoituksena on edistää lapsen suotuisia kasvu-, kehitys- ja oppimisedellytyksiä sekä ennaltaehkäistä mahdollisia vaikeuksia. Esiopetukseen osallistuva lapsi saa olla ensisijaisesti lapsi, joka leikkii ja on aktiivinen toimija.

Seljapolun päiväkodissa esiopetuksesta vastaavat ja toteuttavat lastentarhanopettajat yhteistyössä muun henkilökunnan ja vanhempien kanssa. Esiopetuksesta vastaava opettaja tekee lapsen vanhempien kanssa esiopetussuunnitelman (LEOPS). Lastentarhanopettajan työtä ohjaa vuosittainen toimintasuunnitelma, joka sisältää esiopetuksen toteuttamisperiaatteet.

Päiväkodissamme esiopetuksen perustana ovat turvalliset ihmissuhteet. Ne edesauttavat myönteisen oppimisasenteen muodostumista. Kiinnitämme huomiota siihen, että lapset oivaltavat hyvinvoinnin merkityksen sekä itselleen että muille.

Oppimisympäristö mahdollistaa lapsen aktiivisuuden ja omatoimisuuden sekä pienryhmätoiminnan. Oppimisympäristö jatkuu lähiympäristössä, jossa luonto tarjoaa elämyksiä. Leikki on esiopetuksessamme keskeinen kasvua ja oppimista edistävä toimintamuoto. Päiväkodissamme painopistetyöskentely seuraa Vantaan päivähoidon yleisiä linjauksia.

Esiopetus suunnitellaan niiden lasten tarpeista lähtien, jotka kulloinkin osallistuvat esiopetukseen. Vuosisuunnitelma tarkentaa tätä suunnittelua ja toimintaa. Seljapolun päiväkodissa esikoulussa toimitaan joustavissa pienryhmissä toiminnan ja tilanteen mukaan. Tulevaa kouluunmenoa ajatellen lapset harjoittelevat myös toimimista isossa ryhmässä. Esiopetusta eriytetään tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien osalta kunkin lapsen kehitystason ja tarpeiden mukaisesti. Erilaisia pedagogisia menetelmiä käytetään joustavasti ja lasten tarpeiden mukaan kaikissa tuen vaiheissa.

Eri kieli- ja kulttuuriryhmään kuuluvat lapset esiopetuksessa ovat integroituina suomalaisessa ryhmässä. Näin he oppivat parhaiten suomen kieltä ja kulttuuria. Päiväkodissamme on Suomi toisena kielenä -opetusta sitä tarvitseville lapsille. Lasta kannustetaan vaalimaan omaa äidinkieltään ja kulttuuriaan. Suomessa esiopetuksessa kunnioitetaan tyttöjen ja poikien tasa-arvoa.

Seljapolun päiväkodissa tehdään yhteistyötä lähipäiväkotien esiopetusryhmien kanssa mahdollisuuksien mukaan. Esiopetusryhmissä tehdään yhteistyötä myös lähikoulujen kanssa, jotta turvataan jatkumo ja joustava siirtyminen koulun puolelle. Tarpeen mukaan muita yhteistyökumppaneita ovat esim. konsultoiva erityislastentarhanopettaja, puheterapeutti, toimintaterapeutti, perheneuvola, lastensuojelu, erilaiset lasta hoitavat tahot. Yhteistyötä tehdään myös Rekolan seurakunnan kanssa.

Jokaiselle lapselle tehdään henkilökohtainen esiopetuksen oppimissuunnitelma yhteistyössä lapsen ja vanhempien kanssa, johon sisältyy lapsen oma itse arviointi (LEOPS). Tehostettua tukea tarvitsevalle lapselle laaditaan esiopetuksen oppimissuunnitelma sen mukaan kuin lapsen esiopetuksen ja tukitoimien järjestäminen edellyttää. Lapselle, jolle on tehty erityisen tuen päätös, laaditaan henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Toiminnan toteutusta arvioidaan jatkuvasti. Lapsen esikouluvuodesta keskustellaan yhdessä lapsen, huoltajan ja lastentarhanopettajan kanssa. Tarvittava tieto siirretään kouluun ESKO -tiedonsiirrolla.

Päiväkodissamme toimii oppilashuoltoryhmä (OHR), joka kokoontuu vähintään kaksi kertaa toimintavuoden aikana ja aina tarvittaessa. Oppilashuoltoryhmään kuuluvat päiväkodin johtaja, esiopetuksesta vastaava henkilö, mahdollisesti lapsen huoltaja/t ja muut tarvittavat yhteistyötahot. Oppilashuoltoryhmän kokoontumisesta ilmoitetaan ai-

na huoltajille. Oppilashuollon tarkoituksena on edistää lapsen kokonaisvaltaista hyvinvointia. Oppilashuoltoryhmässä voidaan käsitellä esimerkiksi yksittäistä lasta koskevia asioita, kriisitilanteiden ehkäisyä ja niihin varautumista sekä mahdollisen tapahtuneen kriisitilanteen selvittelyä.

Esiopetuksen päättyessä lapselle annetaan todistus osallistumisesta esiopetukseen.

Oppilashuolto

Oppilashuollolla tarkoitetaan lapsen hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä. Oppilashuoltotyötä toteutetaan aina yhteistyössä lapsen ja huoltajien kanssa. Lapsen näkemys ja mielipide selvitetään häntä koskevassa asiassa. Oppilashuoltotyöryhmä kokoontuu syksyisin ja keväisin. Mukana ovat konsultoiva erityislastentarhanopettaja, ryhmän lastentarhanopettaja, päiväkodin johtaja, neuvolan terveydenhoitaja/ koulun terveydenhoitaja, opettaja ja halutessaan vanhemmat.

5.8.2 Perhepäivähoidon järjestäminen

Perhepäivähoito on hoitajan kotona tapahtuvaa varhaiskasvatusta. Hoitajalla on 1-4 alle 6-vuotiasta lasta. Perhepäivähoito on pienryhmätoimintaa parhaimmillaan. Pienessä ryhmässä hoitaja voi huomioida kunkin lapsen yksilölliset kasvun, kehityksen ja oppimisen tarpeet.

Toiminta on kodinomaista. Kasvun ja oppimisen tuki tapahtuu arjen tilanteissa. Menetelminä ovat leikki, luontoretket ja jatkuva vuorovaikutus lasten ja hoitajan välillä. Näin hoitaja luo ilmapiirin, jossa lapsen on turvallista kasvaa ja kehittyä tasavertaisena ryhmän muiden lasten kanssa.

Päivittäiset keskustelut vanhempien kanssa tukevat lapsen päivittäistä hyvinvointia sekä luovat luottamuksellisen suhteen vanhempiin. Varhaiskasvatuskeskustelut käydään vähintään kerran vuodessa, pienten lasten kohdalla useamminkin. Perhepäivähoidon toimintaa ohjaa yksikkökohtainen varhaiskasvatussuunnitelma, jota toteutetaan huomioiden perhepäivähoidon ominaispiirteet. Kukin hoitaja tekee omat toimintasuunnitelmat yhdessä esimiehen kanssa, lähtökohtana kunkin lapsen yksilölliset tarpeet. Toimintasuunnitelmien toteutumista arvioidaan esimiehen kotikäynneillä.

Kuukausittain hoitajat tapaavat ohjaajansa kanssa säännöllisesti työilloissa. Tällöin käydään läpi paitsi perhepäivähoidon pedagogiikkaa myös arjen asioita.

5.8.3 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Tarvittaessa järjestämme valmistavaa opetusta Vantaan linjausten mukaisesti.

6 Työyhteisön rakenteet ja toiminnan arviointi

Työyhteisön rakenteet on luotu yhdessä tukemaan käytäntöjä, joissa mahdollistuu tiedonkulkua, keskustelua, yhteisten näkemysten ja sopimusten luominen, pedagogiikan vahvistaminen ja koko työyhteisön hyvinvoinnista huolehtiminen.

Seljapolun rakenteisiin kuuluvat

1. Ryhmien omat tiimipalaverit kerran viikossa. Näissä arvioidaan mennyttä viikkoa, suunnitellaan lapsiryhmälähtöisesti tulevaa viikkoa ja toimintaa. Tiimi valmistautuu yhdessä tuleviin vasu- yms. keskusteluihin vanhempien ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Edustuksellisen ryhmän jäsen tuo tiimiin keskusteltavaksi talon kokouksessa esille tulleet asiat.
Tiimikokouksen ajan naapuriryhmä vastaa ko. tiimin lasten päiväunien valvonnasta
2. Talon edustuksellinen kokous ovat joka toinen viikko. Siinä on edustaja jokaisesta tiimistä. Kokouksessa tiedotetaan asioita, tuodaan yhteiseen keskusteluun tiimeistä palautuneita, mutta myös nousseita uusia aiheita. Jokaisessa kokouksessa käsitellään myös työhyvinvointiin liittyviä asioita. Asiakaspalautteet käydään läpi ja sovietaan toimenpiteet.
3. Työiltoja on 3-5 vuodessa. Aiheet on sovittu yhdessä ja niiden käsittelyyn mietitään erilaisia toimintatapoja. Näin koko työyhteisö voi yhdessä arvioida ja keskustella erilaisista työhön liittyvistä asioista.
4. Työyhteisöllä on yksi kehittämispäivä vuodessa. Tällöin arvioimme toimintaamme ja käsittelemme 1-2 suurempaa kokonaisuutta kehittämisen kannalta. Perheille tiedotetaan päivästä hyvissä ajoin. Tarvitsijoille tarjotaan päivähoitoa ko. päivänä lähiyksikössä. Kotona oleville lapsille päivä on maksuton.

Yhdessä sovitut rakenteet mahdollistavat jatkuvan arvioinnin, keskustelun toimintatavoista ja tavoitteista. Työyhteisö tekee vuosittain oman toimintayksikön keskeisimmät tavoitteet ja toteuttamisperiaatteet, joita arvioidaan rakentavasti vuodenvaihteessa sekä kesän alussa.

Jokainen lapsiryhmä tekee syksyisin omat toimintasuunnitelmansa. Niihin kirjataan tavoitteet ja toteuttamisperiaatteet. Lähtökohtana on lapsiryhmän lasten vasuista nousseet vahvuudet ja haasteet, vanhempien ajatukset sekä talon yhteinen varhaiskasvatussuunnitelma.

Esimies käy henkilöstön kanssa vuosittain henkilökohtaisen kehityskeskustelun. Palautetta antamalla ja samalla työntekijä ja esimies käyvät läpi työntekijän osaamisalueita sekä kou-

lutustarpeita. Myös esimies saa arvokasta palautetta ja eväitä koskien omaa johtamistaansa.

Vanhemmilta ja lapsilta erilaisissa tilanteissa saatu palaute on meille paitsi haaste, myös aina mahdollisuus, jonka avulla voimme kehittää toimintaamme ja luoda laadukkaampaa varhaiskasvatusta.

7 Kumppanuudet, yhteistyöverkostot ja viestintä

7.1 Yhteistyötahot ja kumppanuudet

- Lapsi ja vanhemmat:
päivähoito ja henkilökunta, konsultoiva erityislastentarhanopettaja
- Neuvola: terveydenhoitaja,
- Lasta hoitavat ja kuntouttavat tahot:: lääkäri, psykologi, psykiatri, puheterapeutti, fysio- ja toimintaterapeutti
- Sosiaalityö: perheneuvola, lastensuojelu, kotipalvelu
- Koulut: opettajat, erityisopettajat, terveydenhoitajat, rehtorit
- Tulkkipalvelut
- Kirjasto
- Seurakunta
- Paikalliset urheiluseurat

Päiväkodissämme tehdään yhteistyötä lasten, vanhempien, henkilökunnan ja alueella toimivien yhteistyötahojen kanssa. Vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö perustuu päivittäin käytäviin keskusteluihin ja yhdessä käytäviin varhaiskasvatussuunnitelmiin. Huomioimme vanhempien toiveita lasten kasvatukseen liittyvissä asioissa ja tuemme heitä lasten kasvatuksessa. Tarpeen vaatiessa olemme yhdessä vanhempien kanssa tai heidän suostumuksellaan yhteistyössä eri asiantuntijoiden kanssa.

7.2 Hyvinvointityö

Tavoitteenamme on edistää lasten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Kun lapsi voi hyvin, hänellä on parhaat kasvun, oppimisen ja kehittymisen edellytykset.

Päiväkodissämme on:

- pysyvät ja turvalliset ihmissuhteet
- kasvulle ja oppimiselle suotuisa ympäristö ja ilmapiiri

- säännöllinen ja tarvittaessa joustava päivärytmi

Tärkeinä asioina pidämme positiivista vuorovaikutusta, riittävää päivälepoa, ulkoilua, monipuolista ravintoa.

VARHAISKASVATUKSEN HYVINVOINTITYÖ TOIMINTAYKSIKÖSSÄ

7.3 Kiusaamisen ehkäisysuunnitelma

Ruutu 1: Päiväkodin yhteinen näkemys kiusaamisesta. Fyysinen, psyykkinen, sanallinen, sosiaalinen kiusaaminen, lyöminen, ryhmän ulkopuolelle jättäminen Toisen alistamista henkisesti, fyysisesti, manipulointia Toistuvaa, tietoista Kiusattu kokee, ettei voi tehdä mitään Kaikki ymmärtävät ilmiönä, mitä kiusaaminen on Tavoite 0-toleranssi	Ruutu 2: Kiusaamisen ehkäisy (miten tässä päiväkodissa ehkäistään kiusaamista) Aikuinen - lapsi: Aikuinen- lapsiryhmä Aikuinen - vanhemmat Lasten havainnointi Arvot ja pelisäännöt yhdessä lasten kanssa. Huomioidaan lapsi jo suunnittelussa (ehkäisy) Tuetaan leikkiä ja ihmissuhteita Tiedottaminen ja keskustelu vanhempien kanssa lasten sosiaalisista suhteista Kirjoja lukemalla Draaman menetelmät Pienryhmätoiminta Rauhallinen ja turvallinen ilmapiiri Lasten leikkeihin vaikuttaminen (mukana oleminen) Ryhmän ominaisuuksien tunnistaminen Ryhmän henkilökunnan vakiinnuttaminen Arjen struktuurien jatkuva arvioiminen
Ruutu 3 : Kiusaamiseen puuttuminen (miten ja millaisiin tapauksiin tässä päiväkodissa puututaan) Aina puututaan Keskustellaan kiusatun kanssa empaattisesti Ryhmien omien toimintatapojen noudattaminen Aina puhutaan sekä kiusatun että kiusaajan vanhemmille nimiä mainitsematta Aikalisä + keskustelu "Parisuhteiden" hajottaminen Puhutaan vanhempainilloissa (esim. syntäräkutsut)	Ruutu 4: Suunnitelman arviointi Ryhmät arvioivat yhdessä tammi-kuussa ja elokuussa Arviointi aina, kun on ollut kiusaamista

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus
Seljapolun varhaiskasvatuksen toimintayksikkö
Seljapolun päiväkoti
Seljapolku 11, 01360 Vantaa
puh: 09-83924519